

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

_____ Л.І.Чорний
(підпис) (ініціали, прізвище)

24 червня 2020 року
м.п.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ
І ЗАХИСТУ ДИСЕРТАЦІЙ»
для підготовки на третьому освітньому рівні
здобувачів наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право
для денної та заочної форм навчання**

м. Хмельницький
2020

ЗМІСТ

			Стор.
1.	Структура вивчення навчальної дисципліни		2
	1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	2
	1.2.	Лекції	2
	1.3.	Семінарські заняття	3
	1.4.	Самостійна робота здобувачів	9
	1.5.	Індивідуальні завдання	10
	1.6.	Підсумковий контроль	11
2.	Схема нарахування балів		12
3.	Рекомендовані джерела		14
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		15

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна/заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак.)		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1	2						
1.	Загальна характеристика наукового дослідження	24	2		-	-	16
2.	Технологічні процеси при роботі над дисертацією	22	2	2	-	-	10
3.	Основні вимоги до оформлення дисертаційних робіт	26	2	2	-	-	10
4.	Організація і проведення попередньої експертизи дисертації	25	1	2	-	-	20
5.	Проведення захисту дисертації і присудження ступеня доктора філософії	23	1		-	-	20
	Всього годин:	120	8	6	-	-	76

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Загальна характеристика наукового дослідження	2
1.1.	Наукове вивчення як основна форма наукової роботи.	
1.2.	Загальна схема наукового дослідження Види та ознаки наукового дослідження.	
1.3.	Організація творчої діяльності.	
1.4.	Робота над статтями та доповідями.	
2.	Технологічні процеси при роботі над дисертацією	2
2.1.	Складання плану дисертації.	
2.2.	Вивчення літературних джерел. Методи добору фактичних матеріалів і складання огляду літератури.	
2.3.	Самоперевірка відповідності матеріалів дисертації встановленим вимогам.	
2.4.	Композиція дисертації.	
2.5.	Рубрикація тексту.	
2.6.	Прийоми викладення наукових матеріалів.	
2.7.	Мова і стиль дисертаційної праці.	
3.	Основні вимоги до оформлення дисертаційних робіт	2

3.1.	Загальні вимоги до оформлення дисертації.	
3.2.	Подання текстового матеріалу.	
3.3.	Академічна добросовісність та науковий плагіат при підготовці	
3.4.	наукового дослідження. Правила подання ілюстрацій.	
3.5.	Подання таблиць.	
3.6.	Загальні правила цитування та посилання на використані джерела.	
3.7.	Оформлення списку використаних джерел.	
3.8.	Правила оформлення додатків.	
4.	Організація і проведення попередньої експертизи дисертації	1
4.1.	Підготовка дисертаційного дослідження до попереднього захисту.	
4.2.	Процедура попереднього захисту дисертації.	
4.3.	Організація роботи з подання дисертації до спеціалізованої вченої ради.	
5.	Проведення захисту дисертації і присудження ступеня доктора філософії	1
5.1.	Підготовка здобувача до захисту дисертації.	
5.2.	Процедура прилюдного захисту дисертації.	
5.3.	Оформлення документів атестаційної справи, порядок розгляду атестаційних документів у Міністерстві освіти і науки України.	
	Усього	8

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1

Тема 2. Технологічні процеси при роботі над дисертацією

Питання для усного опитування та дискусії

1. Складання плану дисертації.
2. Вивчення літературних джерел. Методи добору фактичних матеріалів і складання огляду літератури.
3. Самоперевірка відповідності матеріалів дисертації встановленим вимогам.
4. Композиція дисертації.
5. Рубрикація тексту.
6. Прийоми викладення наукових матеріалів.
7. Мова і стиль дисертаційної праці.

Аудиторна робота

Вирішення здобувачами завдань з питань теми заняття

1. Означте послідовні етапи самоперевірки відповідності матеріалів дисертації до встановлених вимог.
2. Визначте основні завдання огляду літератури.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: наукові напрями, наукові проблеми, наукові теми, робочий план наукового дослідження, план-рубрикатор, план-проспект наукового дослідження, предмет дослідження, літературні джерела дослідження, мова і стиль дисертаційної роботи.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при вивченні теми здобувачу варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Приступаючи до формування теми наукового дослідження необхідно чітко усвідомити, що в наукових розробках розрізняють: наукові напрями, проблеми, теми. Науковий напрям відображається у сфері наукових досліджень наукового колективу, який спрямовується на

вирішення певних значних фундаментальних чи прикладних завдань. Кожна проблема може розглядатися як складне наукове завдання і може складатися із кількох тем, що охоплюють певну частину наукового дослідження і розглядаються через наукові питання, які дають можливість усвідомити більш дрібні наукові завдання теми наукового дослідження.

Вибору теми передують досконале ознайомлення з вітчизняними та зарубіжними джерелами інформації з обраного напрямку наукового дослідження.

Зверніть увагу, що при обранні теми основними критеріями повинні бути актуальність, новизна і перспективність; наявність теоретичної бази; можливість виконання теми в даній установі; зв'язок її з конкретними господарськими планами і довгостроковими програмами; можливість отримання від впровадження результатів дослідження технічного, економічного і соціального ефекту.

Зверніть увагу, що від самого початку роботи аспіранту треба мати план дисертації, хоча б попередній, який в подальшому може коригуватися.

Робочий план починається з розробки теми. Підґрунтям такого задуму може бути лише гіпотеза, тобто припущення, викладене на основі інтуїції (передчуття) або на попередньо розробленій версії. Це уможливує систематизувати й упорядкувати всю наступну роботу.

Поясніть, як попередній робочий план лише в основних рисах характеризує предмет дослідження. А це засвідчує, що такий план може і повинен уточнюватися, проте основне завдання, котре стоїть перед роботою загалом, повинне змінюватися якомога менше.

Необхідно з'ясувати, що робочий план може мати довільну форму. Як правило, це план-рубрикатор, що складається з переліку розташованих у колонку рубрик, об'єднаних внутрішньою логікою дослідження даної теми. Такий план використовується на перших стадіях роботи для ескізного представлення досліджуваної проблеми в різних варіантах.

Зверніть увагу, що на пізніших стадіях роботи складають план-проспект, складання якого визначається шляхом систематичного включення дедалі нових і нових даних. План-проспект можна довести до заключної структурно-фактологічної схеми дисертації.

Здобувачеві потрібно усвідомити черговість і логічну послідовність запланованих робіт. Поки не вивчений перший розділ, не можна переходити до другого. Планове дослідження уможливує крок за кроком пізнавати нові об'єктивні закономірності навколишньої дійсності.

При плануванні досліджень доцільно одночасно продумати підготовку до друку необхідних публікацій. За кожним завданням дослідження (результатом, що виноситься на захист) можуть бути підготовлені публікації.

Враховуючи те, що дисертація до захисту приймається лише після виходу друком відповідних публікацій, готувати їх треба не в останній момент, а заздалегідь, у міру готовності наукових результатів, отриманих при розв'язанні задач дисертаційного дослідження. Підготовка статей і доповідей на конференціях — обов'язкова складова плану роботи над дисертацією.

Зверніть увагу, що ознайомлення з опублікованими за темою дисертації науковими працями починається відразу після визначення теми і формування робочого плану дисертації. Це дає змогу цілеспрямованіше шукати літературні джерела за обраною темою і краще опрацювати матеріал, опублікований у працях інших учених. Корисно для кожного розділу дослідження завести окрему папку, в якій накопичувати раніше опубліковані матеріали для подальшої систематизації.

Необхідно зазначити, що вивчення літератури є намагання запозичити матеріал й опрацювати найбільш цінну і корисну інформацію стосовно тематики дослідження з можливим практичним використанням в дисертації.

Охарактеризуйте цитати, як особливу форму фактичного матеріалу, що використовуються для передачі думку автора першоджерела, для ідентифікації поглядів при зіставленні різних точок зору, тощо. Саме вони слугують необхідною опорою авторові дисертації у процесі аналізу і синтезу інформації. Це уможливує створити систему переконливих доказів для об'єктивної характеристики явища, яке вивчається. Цитати можуть використовуватися і для підкріплення окремих тверджень самого здобувача.

Найчастіше цитати та інші запозичені матеріали застосовують при написанні огляду літератури – одного з важливих етапів підготовки дисертації. З'ясуйте основні завдання огляду літератури та типовий план огляду літератури в тексті дисертації.

Зверніть увагу, на критерії самоперевірки правильності написання огляду літератури: огляд пишеться не за авторами, а за завданнями досліджень; огляд тоді написаний правильно, коли його можна публікувати як самостійну статтю.

Охарактеризуйте послідовні етапи самоперевірки відповідності матеріалів дисертації до встановлених вимог.

Зверніть увагу, що мова і стиль дисертаційної роботи склалися під впливом так званого академічного етикету, сутністю якого є інтерпретація власної та запозичених точок зору з метою обґрунтування наукової істини.

Найхарактернішою ознакою писемної наукової мови є формально-логічний спосіб викладу матеріалу. Це відображається у всій системі мовних засобів. Науковий виклад складається головним чином із роздумів, метою яких є доведення істин, виявлених унаслідок дослідження фактів дійсності.

Семінарське заняття 2

Тема 3. Основні вимоги до оформлення дисертаційних робіт

1. Загальні вимоги до оформлення дисертації.
2. Подання текстового матеріалу.
3. Академічна доброчесність та науковий плагіат при підготовці наукового дослідження.
4. Правила подання ілюстрацій.
5. Подання таблиць.
6. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела.
7. Оформлення списку використаних джерел.
8. Правила оформлення додатків.

Аудиторна робота:

Вирішення здобувачами завдань з питань теми заняття

1. Означте основні вимоги до титульного аркушу дисертації.
2. Опишіть структуру вступу дисертаційного дослідження із розкриттям вимог його складових.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: рукопис, вступ, основна частина дисертації, висновки, розділи, структурна частина дисертації, додатки, доброчесність, академічний плагіат,

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при вивченні теми здобувачу варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Охарактеризуйте основні вимоги до оформлення титульного аркушу дисертації та зазначте форму подачі на початку дисертації з номерами початкових сторінок змісту наукового дослідження, всіх розділів, підрозділів, вступу, висновків до розділів, загальних висновків, додатків, списку використаної літератури .

Специфічна термінологія, маловідомі скорочення подаються у дисертації окремим списком, котрий розміщують перед вступом. Перелік друкують двома колонками, в яких ліворуч за абеткою наводять, наприклад, скорочення, праворуч – їх детальну розшифровку.

Зверніть увагу на виклад Вступу, який в обов'язковому порядку розкриває сутність і стан наукової проблеми та її значущість, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження.

Далі у вступі подають загальну характеристику дисертації в такій послідовності: актуальність теми; зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; мета і завдання

дослідження; методи дослідження; наукова новизна одержаних результатів; обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій; наукове значення роботи; практичне значення отриманих результатів; особистий внесок здобувача; апробація результатів дисертації; публікації та структура дисертації.

Дайте характеристику основної частини дисертації, яка складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. Кожен розділ починають із нової сторінки, а наприкінці кожного розділу формулюють висновки із лаконічним викладом наведених у розділі наукових і практичних результатів. У розділах основної частини подають: огляд літератури за темою і вибір напрямків досліджень; виклад загальної методики й основних методів досліджень; експериментальну частину і методику досліджень; проведені теоретичні і (або) експериментальні дослідження; аналіз і узагальнення результатів досліджень.

Зверніть увагу, що у висновках викладають найважливіші наукові та практичні результати, отримані в дисертації, з формулюванням розв'язаної наукової проблеми (завдання) та значення її для науки і практики.

І завершується дисертація списком використаних джерел, які слід укласти в порядку згадування їх у тексті за наскрізною нумерацією та додатками, що включається як допоміжний матеріал.

Зазначимо, що дисертації друкуються на комп'ютері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) з використанням шрифтів текстового редактора Word розміру 14 з полуторним міжрядковим інтервалом через два міжрядкових інтервали. Усі примірники дисертації повинні бути ідентичними.

Текст дисертації друкують, залишаючи береги таких розмірів: лівий — не менше 20 мм, правий — не менше 10 мм, верхній — не менше 20 мм, нижній — не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким Times New Roman з однаковою щільністю тексту, стрічка— чорного кольору середньої жирності.

Обсяг дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук становить 250-300 сторінок або 11-13 авторських аркушів (для гуманітарних наук — 350-400 сторінок або 15-17 авторських аркушів). Обсяг дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії становить 100-150 сторінок або 4,5 - 7 авторських аркушів (для гуманітарних наук — 140-180 сторінок або 6,5 - 9 авторських аркушів).

Текст дисертації друкують, залишаючи береги таких розмірів: лівий — не менше 20 мм, правий — не менше 10 мм, верхній — не менше 20 мм, нижній — не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким з однаковою щільністю тексту, стрічка— чорного кольору середньої жирності.

Заголовки структурних частин дисертації «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів — маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Кожну структурну частину дисертації починають з нової сторінки.

До загального обсягу дисертації, визначеного «Порядком», не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Всі сторінки зазначених елементів дисертації підлягають нумерації на загальних засадах (нумерують у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці).

З'ясуйте нумерацію підрозділів у межах кожного розділу, нумерацію пунктів у межах кожного підрозділу, а підпунктів — у межах кожного пункту. Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці подаються в дисертації безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці.

З'ясуйте подання текстового матеріалу в дисертаційних працях гуманітарного та соціального напрямків, правила подання ілюстрацій, фотографій, схем, діаграм та таблиць.

Зверніть увагу, що підготовка наукового дослідження вимагає від кожного дослідника дотримання академічної доброчесності, яка передбачає: посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методику і результати

досліджень, джерела використаної інформації та власну наукову, творчу діяльність. Порушенням академічної доброчесності вважається академічним плагіатом – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів

З'ясуйте як за науковим етикетом необхідно відтворювати цитований текст, адже найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором. Зверніть увагу на існуючі загальні вимоги до цитування:

- текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку.

- цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, в кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

- при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути максимально точним у викладі думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів, і робити відповідні посилання на джерело;

- цитування не повинно бути ні надмірним, ні недостатнім, бо і те і інше знижує рівень наукової праці: надмірне цитування створює враження компілятивності праці, а недостатнє — знижує наукову цінність викладеного матеріалу;

- якщо треба виявити ставлення автора дисертаційної праці до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак запитання;

- є) якщо автор дисертаційної праці, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора дисертації, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки. Варіантами таких застережень є: (курсив наш. — М.Л.), (підкреслено мною. — М.Л.), (розрядка моя. — М.Л.).

Коли використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел, що мають велику кількість сторінок, тоді в посиланні слід точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць на яке дано посилання в дисертації.

Розглядаючи питання оформлення списку використаних джерел зазначимо, що саме даний список засвідчує про ступінь ознайомлення дисертанта з наявною літературою досліджуваної проблеми та відображає самостійну творчу працю її автора і демонструє ступінь фундаментальності проведеного дослідження. Бібліографічний апарат дисертації складається з бібліографічного списку (списку використаних джерел) і бібліографічних посилань, які оформлюються відповідно до чинних стандартів.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують із каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв.

Відомості про джерела, включені до списку, треба давати відповідно до вимог державного стандарту ДСТУ 8302:2015 “Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання”.

З'ясовуючи правила оформлення додатків необхідно відмітити, що їх оформлюють як продовження дисертації на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини (книги), розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті дисертації.

Якщо додатки оформлюють як продовження дисертації, кожен із них починають з нової сторінки, їм дають заголовки, надруковані угорі малими літерами з першої великої симетрично стосовно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток __» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г", Є, І, І, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б і т.д. Єдиний додаток позначається як додаток А.

При оформленні додатків окремою частиною (книгою) на титульному аркуші під назвою дисертації друкують великими літерами слово «ДОДАТКИ».

Текст кожного додатка за потреби може бути поділений на розділи й підрозділи, пронумеровані у межах кожного додатка: перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 — другий розділ додатка А; В.3.1 — підрозділ 3.1 додатка В. Ілюстрації, таблиці і формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д. 1.2 — другий рисунок першого розділу додатка Д); формула (А.1)— перша формула додатка А.

Семінарське заняття 3

Тема 4. Організація і проведення попередньої експертизи дисертації

Питання для усного опитування та дискусії

1. Підготовка дисертаційного дослідження до попереднього захисту.
2. Процедура попереднього захисту дисертації.
3. Організація роботи з подання дисертації до спеціалізованої вченої ради.

Аудиторна робота:

Вирішення здобувачами завдань з питань теми заняття

1. Означте основні вимоги до загальної частини автореферату.
2. Визначте питання основної частини автореферату.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми є: передзахист, міжкафедральний науковий семінар, рецензент, офіційний опонент.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при вивченні теми здобувачу варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Розглядаючи питання семінару необхідно зазначити, що попередній розгляд дисертаційної роботи в проходить в два етапи – розгляд на засіданні кафедри відповідного профілю, та у разі позитивного висновку кафедри – обговорення на міжкафедральному науковому семінарі.

Після представлення наукового дослідження на кафедру з'ясуйте процедуру розгляду дисертації на засіданні кафедри. Зважте на те, що якщо робота виконана на стику двох або більше спеціальностей, то для її рецензування можуть залучатися спеціалісти інших кафедр і наукових установ. До складу рецензентів міжкафедрального наукового семінару можуть входити рецензенти, які вивчали дисертаційну роботу для розгляду на засіданні кафедри, де виконувалась робота.

Кожний із рецензентів після ознайомлення з роботою в триденний термін готує письмовий відгук, в якому коротко аналізується зміст дисертації і даються аргументовані відповіді на запитання, що об'єктивно характеризують наукове дослідження.

Завідувач кафедри доручає одному з рецензентів на основі відгуків підготувати проект висновку кафедри про дисертаційну роботу.

За позитивним висновком кафедри дисертація подається на розгляд міжкафедрального наукового семінару, який розглядаючи дисертаційне дослідження та вирішує питання призначення рецензентів.

Після обговорення роботи на міжкафедральному науковому семінарі оформляється висновок установи, в якій виконано дисертацію. Чинність дії висновку зберігається впродовж року.

З'ясуйте перебіг процедурних питань при передачі атестаційної справи здобувача на розгляд до спеціалізованої вченої ради. Термін між датою реєстрації атестаційної справи здобувача секретарем спецради і датою прийому роботи до захисту не повинен тривати понад два місяці для роботи докторів філософії і три місяці для роботи докторів наук.

Зверніть увагу на формування та роботу експертної комісії. Тривалість роботи експертної комісії щодо попереднього розгляду дисертаційної роботи – не більше трьох тижнів. Охарактеризуйте вимоги до вибору офіційних опонентів.

Необхідно зазначити, що за результатами роботи експертної комісії вченому секретареві спеціалізованої вченої ради мають бути надані такі документи: висновок комісії спеціалізованої вченої ради з попереднього розгляду дисертації, підписаний усіма членами комісії; відомості про офіційних опонентів; перелік установ і організацій, до яких обов'язково надсилаються автореферати; проект висновку ради про дисертацію з підписами членів комісії; витяг з протоколу засідання ради, на якому була призначена експертна комісія.

1.4. Самостійна робота здобувачів

Тема 1. Загальна методика наукової творчості

1. Філософські методи та їх роль у науковому пізнанні.
2. Організація наукової діяльності в Україні.

Питання для самоконтролю:

1. Види та ознаки наукового дослідження.
2. Теоретичні та методологічні принципи науки.
3. Методологія наукового дослідження.
4. Фундаментальні наукові дослідження.
5. Прикладні наукові дослідження.
6. Загальнонаукові методи дослідження.

Тема 2. Технологічні процеси при роботі над дисертацією

1. Процеси наукового дослідження. Загальна характеристика.
2. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації з теми дисертаційного дослідження.
3. Бібліографічний апарат наукових досліджень.

Питання для самоконтролю:

1. Наукова інформація та способи її пошуку.
2. Пошук інформації за ключовим словом.
3. Пошук інформації в процесі наукової роботи. Загальна характеристика.
4. Комп'ютер як інструмент науково-дослідної роботи.
5. Поняття «інформаційний пошук». Етапи інформаційного пошуку.
6. Визначення теми інформаційного пошуку, а також його хронологічних, мовних та географічних меж.
7. Джерела пошуку інформації, їх класифікація.
8. Джерела первинної та вторинної інформації.
9. Характеристика масиву інформаційних матеріалів.
10. Пошук інформації, його етапи.
11. Бібліографічний пошук інформації з суспільних наук.
12. Пошук бібліографічної інформації в каталогах і картотеках.
12. Електронні засоби пошуку інформації.

Тема 3. Основні вимоги до оформлення дисертаційних робіт

1. Загальна методика виконання дисертаційного дослідження.
2. Виклад змісту та структура дисертації.
3. Підготовка висновків дисертації.

Питання для самоконтролю:

1. Підготовка до написання дисертації та накопичення наукової інформації.
2. Загальна схема дисертаційного наукового дослідження, записки до вибору теми дисертації.
3. Завдання дисертаційної роботи .
4. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації.
5. Вимоги до змісту і структури дисертації.
6. Оформлення дисертаційної роботи.

Тема 4. Організація і проведення попередньої експертизи дисертації

Охарактеризуйте етапи попереднього розгляду дисертаційного дослідження.

Питання для самоконтролю:

1. Процедура розгляду дисертації на засіданні кафедри
2. Особливість міжкафедрального наукового семінару
3. Процедурні питання передачі атестаційної справи здобувача на розгляд до спеціалізованої вченої ради.
4. Формування та робота експертної комісії.

Тема 5. Проведення захисту дисертації і присудження ступеня доктора філософії

1. Попередня експертиза (передзахист) дисертації.
2. Подання дисертації до спеціалізованої вченої ради.
3. Прилюдний захист дисертації

Питання для самоконтролю:

1. Порядок захисту дисертації.
2. Складові прилюдного захисту дисертації.
3. Оформлення документів для подання атестаційної справи до МОН України.

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі написання філософських есе та науково-дослідної роботи. Написання есе є обов'язковим, завдання обираються здобувачем на початку семестру і виконуються за ustalеними вимогами.

1.5.1. Основні вимоги до написання есе

Написання есе (твір-роздум) за вказаною тематикою виконується з метою демонстрації здобувачем інтелектуальних можливостей і сформованих навичок висловлювати у письмовій формі думки, що базуються на використанні отриманих теоретичних знань. Есе – це авторський огляд проблеми з використанням літературних джерел. Формулюється і розглядається проблема, наводяться аргументи з посиланням на конкретні приклади та з обов'язковим використанням першоджерел.

При виконанні індивідуального завдання необхідно взяти до уваги, що есе – це (фр. *essai* — «спроба», «начерк») — невеликий за обсягом прозовий твір, що має довільну композицію і висловлює індивідуальні думки та враження автора з конкретного приводу чи питання і не претендує на вичерпне і визначальне трактування теми. З іншого боку, есе створюється на основі декількох джерел і зіставляє різні точки зору з досліджуваного питання.

Безпосередньому написанню роботи передують тривале вибіркоче і критичне читання. Під останнім мається на увазі оцінка, сумнів і розуміння прочитаного матеріалу. Посиленню

висунутих збудувачем аргументів сприяють наукові посилання на праці інших авторів. Зібрані в процесі опрацювання матеріалу цитати, інформація та дані стають значними тільки в тому випадку, коли вони послідовно і логічно інтегровані в аргумент.

Формальними вимогами, що складають структуру есе є його поділ на 4 частини: вступ (де сформульовано проблему/завдання, основні питання даної роботи, методи їхнього теоретичного розгляду, теоретичні підстави (роботи, теоретики, напрямки); основна частина з викладом заявленої проблематики (структурується на розсуд автора); висновок (містить основні підсумки, висновки виконаної праці), список літератури, складений відповідно до вимог бібліографічного опису й відповідає посиланням у тексті есе не менше 5-ти джерел).

- змістовними вимогами: логіка й адекватність викладу даної проблеми, відповідний підбір літератури, відсутність плагіату, науковий стиль.

- Тема есе може бути як обраною із запропонованого списку тем, так і сформульована самим автором відповідно до проблематики курсу й власних наукових інтересів. У такому випадку тема повинна бути узгоджена з викладачем.

- у змісті есе обов'язково потрібне посилання на класиків філософської думки або відомих філософів сучасності, які розробляли проблему, що обрана для опису в есе.

- Обсяг есе до – 0,15 д.а., тобто 6 тис. знаків із пробілами, з висотою кегля 14, через 1,5 інтервали. До об'єму есе не зараховуються титульна сторінка і сторінка зі списком літератури.

Шрифт: Times New Roman.

Обов'язково в тексті повинні бути посилання на джерела, що були використані при написанні есе. Посилання подаються у квадратних дужках з вказівкою номера джерела, за яким воно внесене у список використаних джерел, та сторінки (якщо подається точна цитата), наприклад [3, с.8].

Технічні вимоги: текст має бути набраний шрифтом Times New Roman. Поля: верхнє – 2,0 см, нижнє – 2,0 см, ліве – 3,0 см, праве – 1,0 см. Загальний обсяг есе – до 5 сторінок формату А 4.

1.5.2. Теми есе

1. Виникнення та еволюція науки.
2. Теоретичні та методологічні принципи науки.
3. Види та ознаки наукового дослідження.
4. Методологія і методи наукових досліджень.
5. Організація наукової діяльності в Україні.
6. Загальна характеристика процесів наукового дослідження.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Питання для підсумкового контролю

1. Формулювання теми наукового дослідження та визначення робочої гіпотези.
2. Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження.
3. Виконання теоретичних і прикладних наукових досліджень.
4. Бібліографічний апарат наукових досліджень.
5. Правила складання бібліографічного опису для списків літератури і джерел.
6. Правила бібліографічного опису окремих видів документів.
7. Правила наведення цитат і бібліографічних посилань у текстах наукових та навчальних робіт.
8. Пошук інформації у процесі наукової роботи.
9. Електронний пошук наукової інформації.
10. Види наукових публікацій.
11. Загальна методика виконання дисертаційного дослідження. Вибір і затвердження теми дисертації.

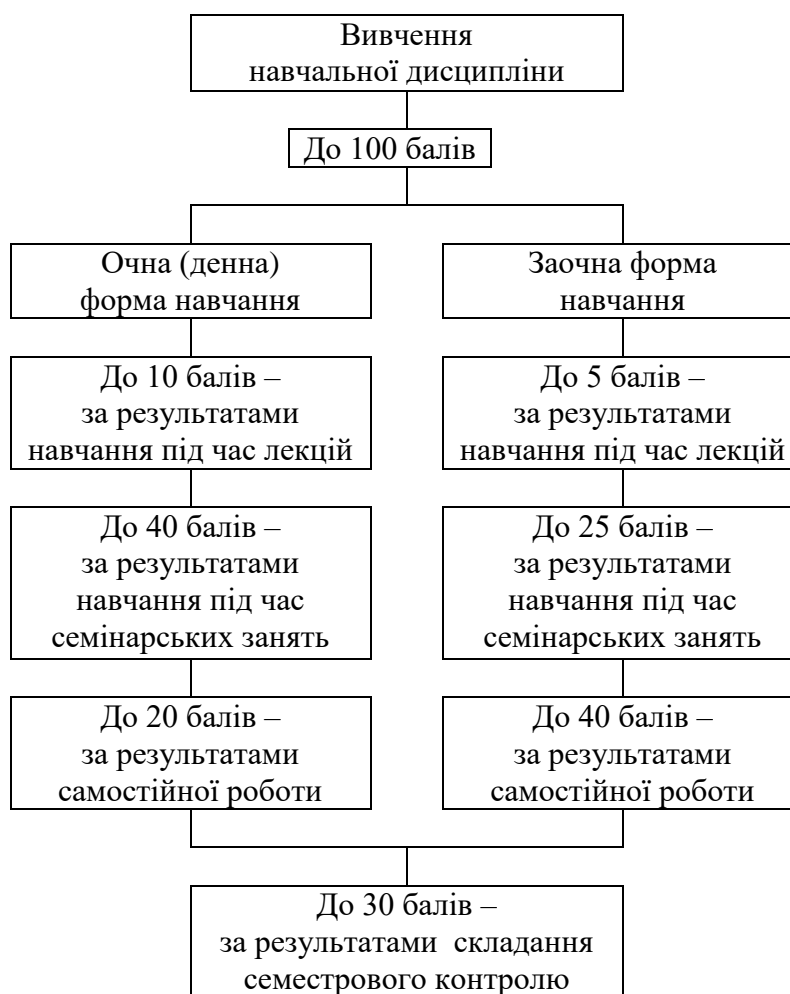
12. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації з теми дисертаційного дослідження.
13. Написання огляду літератури до дисертації.
14. Виклад змісту та структура дисертації.
15. Структура дисертації.
16. Вступ до дисертації.
17. Основна частина дисертації.
18. Висновки до дисертації.
19. Наукова монографія.
20. Оформлення списку використаної літератури і джерел.
21. Оформлення додатків до дисертації.
22. Попередня експертиза (передзахист) дисертації на кафедрі (відділі).
23. Подання дисертації до спеціалізованої вченої ради.
24. Прилюдний захист дисертації.
25. Оформлення документів для подання атестаційної справи до МОН України.

1.6.2. Приклад залікового білету

1. Формулювання теми наукового дослідження та визначення робочої гіпотези.
2. Виклад змісту та структура дисертації.

2. Схема нарахування балів

- 2.1. Нархування балів здобувачам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих здобувачем під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права ім. Леоніда Юзькова.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 4 лекційних заняття за денною та заочною формою навчання.

Отже, здобувач може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій				
			1.	2.	3.	4.	5.
1.	Заочна	4	1,3	2,5	3,8	5,0	X
2.	Денна	4	2,5	5,0	7,5	10	

2.3. Обсяг балів, здобутих здобувачем під час семінарських занять, обчислюється за сумою балів, здобутих під час кожного із занять, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатком 3 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права ім. Леоніда Юзькова.

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу здобувачів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	б тем	Номер теми					Усього балів
		1.	2.	3.	4.	5.	
	Максимальна кількість балів за самостійну роботу (ЗАОЧНА ФОРМА)	8	8	8	8	8	40
	Усього балів						40
	Максимальна кількість балів за самостійну роботу (ДЕННА ФОРМА)	4	4	4	4	4	20
	Усього балів						20

3. Рекомендовані джерела

3.1. Основні джерела

1. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2019 року № 2145-VIII / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради. 2017. № 38–39. ст. 380. URL : <https://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року № 1556-VII / Верховна Рада України. URL : <https://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах): Постанова Кабінет Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/248945529>
4. Про затвердження вимог до оформлення дисертації: Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40. URL: <https://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>
5. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник . 6-те вид., переробл. і доповн. К. : Знання, 2008, 310 с.
6. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень. К.: Видавництво "Знання", 2007. 317 с.

3.2. Допоміжні джерела

1. Про затвердження нової редакції переліків і форм документів, що використовуються при атестації наукових і науково-педагогічних працівників (із наказу ВАК України від 29 травня 2007 р. № 342). Бюлетень ВАК України. 2007. №6. С. 2 – 40.
2. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня : методичні поради. Автор-упоряд. Л. А. Пономаренко. 3-є вид., випр. і доп. К.: Толока, 2007. 80 с.
3. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : Навчальний посібник. 3-є вид., перероб. і допов. К. : ВД «Професіонал», 2005. 240 с.
4. Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук: Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 1112 від 17.10.2012. Офіційний вісник України. 2012 р. № 86.
5. Про затвердження Порядку формування переліку наукових фахових видань України: Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 1111 від 17. 10. 2012. Офіційний вісник України. 2012 р. №86.
6. Довідник здобувача наукового ступеня. Упоряд. Ю. І. Церков. За редакцією директора Департаменту атестації кадрів Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України В.Д. Бондаренка. Ред. «Бюл. Вищої атестат, коміс. України»; Вид-во «Толока», 2011. 56 с.
7. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. Методичні поради. 5-те видання, виправлене і доповнене. Автор - упорядник Л. А. Пономаренко, доктор технічних наук, професор. К. : Видавництво «Толока», 2011. 79 с.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлювання: Національний стандарт України. ДСТУ 3008-2015. URL : http://www.knmu.kharkov.ua/attachments/3659_3008-2015.PDF
2. Кодекс академічної доброчесності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Протокол № 2 від 25 лютого 2019 року. База даних «Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти». URL: <https://naqa.gov.ua/академічна-доброчесність/>
3. Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності. Затверджено рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 29 жовтня 2019 року Протокол № 11. База даних «Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти».
4. Електронний ресурс URL: <https://naqa.gov.ua/академічна-доброчесність.>

5. Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії:
Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. №167. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2019-%D0%BF>

Розробник програми – завідувач кафедри теорії та історії держави і права, доктор історичних наук, професор

_____ Л. Л. Місінкевич

10 червня 2020 року

Схвалено кафедрою теорії та історії держави і права 10 червня 2020 року, протокол № 10

Завідувач кафедри _____ Л. Л. Місінкевич

10 червня 2020 року

Декан юридичного факультету, та процесу, кандидат юридичних наук, доцент

_____ С. А. Крушинський

10 червня 2020 року

Погоджено методичною радою університету 18 червня 2020 року, протокол № 8.

Голова методичної ради _____ І.Б.Ковтун

18 червня 2020 року

Обліковий обсяг програми – 1,07 авт. арк.

